

Міністерство освіти і науки України  
Херсонський державний університет  
Педагогічний факультет  
Кафедра педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ  
Проректор з навчальної та  
науково-педагогічної роботи,  
голова науково-методичної ради  
Ірина ЦЮПАК  
«08» лютого 2021 р.



**Програма атестації здобувачів вищої освіти**

Педагогіка і психологія вищої школи  
Методики викладання дошкільної педагогіки у ЗВО  
Технології дошкільної освіти  
Організація та керівництво музичною діяльністю дітей в ЗДО / Технології  
логопедичної роботи / Дитяча практична психологія

Спеціальність 012 Дошкільна освіта  
Освітня програма Дошкільна освіта  
Рівень вищої освіти другий (магістерський)  
Форма навчання денна

ПОГ ОДЖЕНО  
на засіданні науково-методичної ради  
педагогічного факультету

Голова НМР ИЦ Ірина ЦЮПАК

«06» лютого 2021 р., пр. № 2

Херсон, 2021 р.

Затверджено на засіданні кафедри  
педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти  
Протокол № 2 від 06 вересня 2021 р.

В.о. завідувача кафедри



Наталія ВОРОПАЙ

## Пояснювальна записка

Програма атестації з фахових дисциплін зі спеціальності 012 Дошкільна освіта ступеня вищої освіти «магістр» складена на основі навчальних програм дисциплін психолого-педагогічного спрямування, а саме: «Педагогіка вищої школи», «Психологія вищої школи», «Методика викладання дошкільної педагогіки у ЗВО», «Методика викладання історії дошкільної педагогіки у ЗВО», «Технологія організації взаємодії учасників освітнього процесу в ЗДО», «Технологія мовленнєво-ігрової діяльності дошкільників», «Технологія керівництва логіко-математичним розвитком дітей».

Основна мета комплексного іспиту за фахом полягає у визначенні відповідності професійної підготовки випускників спеціальності 012 Дошкільна освіта до освітньої характеристики та кваліфікаційного стандарту, рівня їх готовності до самостійної педагогічної діяльності та якості засвоєння програм з вищезазначених курсів.

Екзамен враховує особливості професіограми дошкільного педагога як спеціаліста, у якого сформовані наступні професійні якості: висока моральність, духовна культура, кругозір, доброзичливість та співчуття, чуйність та терпимість, любов до дітей.

Викладач дошкільної педагогіки повинен бути готовим до виконання основних професійних функцій: комунікативної, організаторської, діагностичної, прогностичної, виховної; до високопрофесійного виконання своєї праці на користь суспільству.

Випускники магістратури мають бути готові до:

- роботи асистента, викладача вищого навчального закладу;
- до проведення власної наукової роботи та до керівництва науково-дослідною роботою студентів, зокрема до написання ними курсових робіт;
- до організаційно-управлінської діяльності в закладах дошкільної освіти та в різних ланках системи дошкільної освіти;
- навчати студентів відповідно потреб демократичного суспільства.

Під час складання іспиту випускники повинні показати рівень знань та умінь з курсів «Педагогіка вищої школи», «Психологія вищої школи», «Методика викладання дошкільної педагогіки у ЗВО», «Методика викладання історії дошкільної педагогіки у ЗВО», «Технологія організації взаємодії учасників освітнього процесу в ЗДО», «Технологія мовленнєво-ігрової діяльності дошкільників», «Технологія керівництва логіко-математичним розвитком дітей».

Зокрема, випускники магістратури повинні знати:

компетентності, а саме:

Також мають продемонструвати відповідність програмним результатам навчання, а саме:

<b>Програмні компетентності</b>
<p>Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог</p>
<p><b>КЗ-1.</b> Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. <b>КЗ-2.</b> Здатність генерувати нові ідеї (креативність). <b>КЗ-3.</b> Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. <b>КЗ-4.</b> Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. <b>КЗ-5.</b> Здатність працювати в команді. <b>КЗ-6.</b> Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. <b>КЗ-7.</b> Здатність виявляти, ставити й вирішувати проблеми. <b>КЗ-8.</b> Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</p>
<p><b>КС-1.</b> Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій. <b>КС-2.</b> Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти. <b>КС-3.</b> Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами. <b>КС-4.</b> Готовність до організації фінансово-господарської діяльності закладів дошкільної освіти. <b>КС-5.</b> Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти. <b>КС-6.</b> Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості. <b>КС-7.</b> Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками. <b>КС-8.</b> Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики. <b>КС-9.</b> Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці. <b>КС-10.</b> Здатність розробляти і реалізовувати дослідницькі та інноваційні проекти у сфері дошкільної освіти. <b>КС-11.</b> Здатність організовувати науково-експериментальну та методичну діяльність в системі дошкільної освіти.</p>
<b>Програмні результати навчання</b>
<p>Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.</p>
<p>Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.</p>

<p>Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.</p>
<p>Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.</p>
<p>Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.</p>
<p>Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.</p>
<p>Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.</p>
<p>Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.</p>
<p>Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики</p>
<p>Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії</p>
<p>Організовувати харчування, медичне обслуговування, оздоровлення дітей.</p>
<p>Уміти планувати та координувати фінансово-господарську діяльність закладів дошкільної освіти</p>
<p>Визначати проблему та понятійний апарат дослідження в сфері дошкільної освіти, збирати та аналізувати необхідну інформацію з різних джерел</p>
<p>Планувати, організовувати і здійснювати експериментальні дослідження в сфері дошкільної освіти, обробляти результати досліджень з використанням статистичних методів, аргументувати висновки і презентувати результати досліджень.</p>

*І БЛОК-МОДУЛЬ*  
*ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ*

**«Педагогіка і психологія вищої школи»**

**Змістовий модуль 1. Особливості педагогічного процесу у вищій школі.**

Предмет, завдання, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система. Характеристика системи вищої освіти в Україні. Характеристика основних типів вищих навчальних закладів в Україні. Законодавчі та нормативні акти про вищу освіту в Україні. Основні положення Закону України «Про вищу освіту». Напрями вдосконалення вищої освіти і Болонський процес. Основні шляхи реформування вищої освіти в Україні. Наукові засади управління вищим навчальним закладом. Методологія педагогічного дослідження. Етапи та методи педагогічного дослідження. Особливості педагогічного процесу у вищій школі. Сучасні технології навчання у вищому навчальному закладі. Принципи, форми й методи викладання у вищій школі. Науково-дослідна робота студентів та її роль у становленні майбутніх фахівців. Сутність процесу виховання у вищій школі. Основні напрями виховання студентської молоді.

**Змістовий модуль 2. Психологія вищої школи.** Предмет, завдання і функції психології вищої освіти. Психологічна характеристика студентського віку як особливого періоду розвитку людини. Навчально-професійна діяльність здобувачів вищої освіти. Професіоналізація особистості студента як новоутворення віку. Показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності. Причини неуспішності студентів та шляхи їх усунення. Роль самоосвіти та самовиховання у професійному становленні студента. Фахова компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності. Психологічні особливості студентської групи. Розвиток студентської групи, стадії формування студентського колективу. Сучасні вимоги до особистості фахівця з вищою освітою і проблема виховання студентської молоді. Характеристика педагогічного спілкування як форми педагогічної взаємодії. Культура професійно-педагогічного спілкування. Психологія особистості викладача вищої школи. Психолого-педагогічна модель викладача вищого навчального закладу.

***Література:***

1. Андрієвський Б.М. Основи наукових досліджень: Метод. посіб. / Б.М. Андрієвський. – Херсон: Вид. ХДУ, 2005. - 36с.
2. Мащенко Н.І. Основи педагогіки і психології вищої школи: Курс лекцій / Н.І. Мащенко. – Кременчук, 2006. – 272с.
3. Мороз О.Г. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки / О.Г. Мороз, О.С. Падалка, В.І. Юрченко. – К.: НПУ, 2006. – 206с.
4. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи / О.Г. Мороз, В.І. Юрченко. – К.: НПУ, 2003. – 206с.
5. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмельнюк, А.В. Семенова. – К.: Знання, 2007. – 312с.
6. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Підручник / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2011. – 360с.

7. Руснак І.С. Педагогіка і психологія вищої школи: навч.-метод. посіб. / І.С. Руснак, М.Г. Іванчук. – Чернівці: Букрек, 2009. – 176с.
8. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / М.М. Фіцула. – К.: Академвидав, 2006. – 352с.
9. Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Курс лекцій / В.І. Юрченко, В.В. Кудіна. – К.: КСУ, 2004. – 176с.
10. Бех І.Д. Принципи сучасної освіти / І.Д. Бех // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2005. - №3. – С.5-27.
11. Корнеєва Л. Якість освітніх послуг з позицій міжнародних стандартів / Л.Корнеєва // Освіта і управління. – 2006. – Т.9. - №1. – С.87.
12. Огнев'юк В.О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку: Монографія / В.О. Огнев'юк. – К.: Знання України, 2003. – 450с.
13. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З.І. Слєпкань. – К.: Вища школа, 2005. – 240с.9.

#### **Інтернет-ресурси**

1. Закон України Про вищу освіту (електронний варіант). Режим доступу: osvita.ua / legislation / law/ 2235

## **II БЛОК-МОДУЛЬ**

### **МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ У ЗВО**

#### **Методика викладання дошкільної педагогіки у ЗВО**

**Змістовий модуль 1. Теоретичні основи навчання курсу «Педагогіка дошкільна».** Концептуальні підходи до підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Структура навчальної дисципліни «Педагогіка дошкільна». Робоча програма і навчально-методичний комплекс дисципліни «Педагогіка дошкільна».

**Змістовий модуль 2. Організаційно-методичне забезпечення дисципліни «Педагогіка дошкільна».** Роль і значення лекції у процесі вивчення дошкільної педагогіки. Написання конспекту лекції з дошкільної педагогіки, особливості відбору і викладання матеріалу. Особливості підготовки та проведення практичних занять зі дошкільної педагогіки. Сутність використання інтерактивних прийомів на практичних заняттях із дошкільної педагогіки. Форми організації самостійної роботи під час вивчення «Педагогіки дошкільної». Види і особливості проведення педагогічних практик у ДНЗ студентів спеціальності «Дошкільна освіта». Керівництво студентськими науковими роботами з дошкільної педагогіки. Зміст і організація науково-дослідної роботи студентів з дисципліни «Педагогіка дошкільна».

#### ***Література:***

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник / Л.В.Артемова. – К.: Кондор, 2008. – 272 с.
2. Беленька Г.В. Інтерактивні прийоми викладання навчальної дисципліни у вищій школі / Г.В. Беленька. - К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2001. — 118 с.
3. Беленька Г.В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу: монографія / Г.В.Беленька. — К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. — 320 с.

4. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи / С.С. Вітвицька. К.: центр навчальної літератури, 2003. - 316 с.
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : Навчальний посібник / І.М. Дичківська. — К. : Академвидав, 2004. — 352 с.
6. Дошкільна освіта: навч.метод. посібник для підготовки фахівців ОКР «магістр» напряму підготовки 0101 Педагогічна освіта спеціальності 8.010101 «Дошкільна освіта» / за заг. ред. М.М.Чепіль, Н.В. Скотна. – Дрогобич : Ред. вид. відділ ДДПУ ім. Івана Франка, 2009. – Серія «Бібліотечка дошкільного педагога». – 270 с.
7. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник для студентів вищ. навч. закл. / В.М. Нагаєв – К. : Центр навч. літератури, 2007. – 232 с.
8. Олексюк О.Є. Активізація пізнавальної діяльності студентів у процесі загальнопедагогічної підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04. "Теорія і методика професійної освіти" / Оксана Євгенівна Олексюк. – Київ, 2005. – 20 с.
9. Підготовка фахівців із дошкільної освіти за кредитно-модульною системою організації навчального процесу : навчальний посібник / за ред. Т.І. Поніманської. - 2-ге вид., доп. - К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. - 304 с.
10. Теорія і практика дошкільної освіти в Україні : колект. монографія / [Борисова З. Н. [та ін.] ; заг. ред.: Беленька Г. В., Машовець М. А.] ; Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. Пед. ін-т. – К.: [б. в.], 2011. – 231 с.
11. Життєва компетентність особистості : Науково-методичний посібник / За ред. Л.В. Сохань, І.Г. Єрмакова, Г.М. Несен. — К. : Богдана, 2003. — 520 с.
12. Ігнатович О.М. Психологічні основи розвитку фахової інноваційної культури педагогічних працівників : монографія / О.М. Ігнатович. — К. : Центр учбової літератури, 2009. — 288 с.
13. Луценко І.О. Методика викладання фахової методичної дисципліни як система підготовки майбутніх вихователів до реалізації особистісно орієнтованого підходу // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). - №2. - Бердянськ: БДПУ, 2005.
14. Петриченко Л.О. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до інноваційної діяльності в позааудиторній роботі [Текст] : дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Петриченко Лариса Олексіївна ; Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г.С. Сковороди. — Х., 2007. — 240 с.
15. Петухова Л. Є. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя в умовах вищого навчального закладу [науковий посібник] / Під загальною редакцією професора С. І. Якименко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – С. 63 – 74.
16. Слободянюк Т. Б. Становлення та розвиток професійної підготовки фахівців з дошкільного виховання в Україні (кінець ХІХ - початок ХХ-го століття): автореф. дис.... канд. пед. наук / Тетяна Борисівна Слободянюк – К., 2000. – 20 с.
17. Штефан Л.В. Інноваційна компетентність інженера-педагога / Л.В. Штефан // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 22 (209), Ч. III, 2010. — С. 245–253.



## Методика викладання історії дошкільної педагогіки у ЗВО

**Змістовий модуль 1. Особливості побудови змісту курсу «Історія дошкільної педагогіки», як фундаменту компетентнісного підходу до підготовки вчителя.** Професійна підготовка як педагогічна проблема. Поняття компетентності і компетенції. Класифікація компетентностей. Компоненти організації діяльності студентів (мета і зміст підготовки). Складові організації процесу професійної підготовки: навчально-пізнавальна діяльність; науково-дослідницька діяльність; навчально-практична діяльність. Порівняльний аналіз традиційної та інноваційної форм навчання. Основи побудови змісту курсу «Історія дошкільної педагогіки». Прийоми і підходи до вивчення курсу «Історія дошкільної педагогіки» - парадигмальний аспект.

**Змістовий модуль 2. Інформаційно-комунікаційне забезпечення курсу «Історія дошкільної педагогіки».** Реалізація груп вимог: загальних, специфічних, контролю якості та спеціальних. Інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище при викладанні курсу «Історія дошкільної педагогіки», його активні складові. Структура інформаційно-комунікаційного забезпечення курсу історії дошкільної педагогіки. Специфіка проведення лекційних занять з курсу «Історія дошкільної педагогіки» (на прикладі однієї з тем). Специфіка проведення семінарських занять з курсу «Історія дошкільної педагогіки» (на прикладі однієї з тем). Особливості роботи з першоджерелами на заняттях з курсу «Історія дошкільної педагогіки». Навести приклад. Використання мультимедійного курсу з історії дошкільної педагогіки при викладанні лекцій (на прикладі однієї з тем). Використання мультимедійного курсу з історії дошкільної педагогіки при проведенні семінарських занять (на прикладі однієї з тем). Використання Web-мультимедіа енциклопедії з історії дошкільної педагогіки при організації та проведенні самостійної роботи. Проектна діяльність в курсі «Історія дошкільної педагогіки».

### *Література:*

1. Андрієвський Б.М. Професійно-наукова підготовка майбутнього вчителя початкових класів: монографія /Б.М. Андрієвський, Л.Є.Петухова. – Херсон: Айлант, 2006. – 176 с.
2. Петухова Л.Є. Інформатичні компетентності майбутнього вчителя початкових класів (В моделі трисуб'єктної дидактики): Навчально-методичний посібник. –Херсон: Айлант, 2010. -444 с.іл.
3. Бібік Н.М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування /Бібік Н.М. //Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики /Під заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. – С. 47-52.
4. Бондар В.І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів /Бондар В.І. – К.: Вересень, 1999. – 129 с.
5. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика: Монографія /За ред. Н. Г. Ничкало. – Хмельницький: ТУП, 2002.– 334 с.
6. Енциклопедія освіти /За ред. В.Г. Кременя. – К.: Хрінком Інтер, 2008. – 1040с.

7. История педагогики: учебное пособие [для пед. университетов]: в 2 частях /Под ред. академика РАО А.И.Пискунова. – М.: ТЦ «Сфера», 1997.

8. Кравець В.П. Історія української школи і педагогіки /Кравець В.П. – Тернопіль, 1994. – 358 с.

9. Кремень В.Г. Національна освіта як соціокультурне явище /Кремень В.Г. //Учитель – 1999. – № 11-12. – С. 10-17.

10. Левківський М.В. Історія педагогіки: навчальний посібник /Левківський М.В., Микитюк О.М. /За ред. Левківського М.М. – Харків: ОВС, 2002. – 240 с.

11. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. /[Курлянд З. Н., Хмелюк Р. І., Семенова А. В., Бартенєва І. О., Богданова І. М.] /За ред. З. Н. Курлянд. – 3-є вид., перероб., доп. – К.: Знання, 2007. – 495 с.

#### **INTERNET-ресурси:**

1. Web-мультимедіа енциклопедія «Історія загальної та дошкільної педагогіки» – Режим доступу: <http://izdp.ksu.ks.ua>

### *III БЛОК-МОДУЛЬ ТЕХНОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ*

#### **Технології організації взаємодії учасників освітнього процесу в ЗДО**

**Змістовий модуль 1. Концептуальні основи партнерської взаємодії в педагогічній діяльності.** Суб'єкт-суб'єктна модель взаємодії в освіті. Принципи педагогіки партнерства. Організація педагогічної взаємодії вихователя і дітей дошкільного віку.

**Змістовий модуль 2. Реалізації взаємодії учасників освітнього процесу в дошкільних закладах.** Форми взаємодії закладу дошкільної освіти з родинами. Особливості взаємодії членів педагогічного колективу закладу дошкільної освіти

#### *Література:*

1. Лісова Н.І. Механізми соціально-педагогічного партнерства на засадах культури довіри / Н.І. Лісова [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/>
2. Савінова Н. Компетентнісне навчання і партнерська взаємодія: уникаємо помилок. Вихователь-методист дошкільного закладу, 2019. № 2, С. 13-20.
3. Семенова Н. Взаємодія дошкільного навчального закладу і сім'ї у вихованні особистості дитини дошкільного віку як психолого-педагогічна. Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія: Педагогічні науки. 2017. № 2. С. 19-29.
4. Безсонова О., Дудинська Л. Форми групової взаємодії дошкільників. Вихователь-методист дошкільного закладу. №2. 2019. С. 21-29

#### **Технологія мовленнєво-ігрової діяльності дошкільників**

**Змістовий модуль 1. Теоретичні основи мовленнєво-ігрової діяльності дітей дошкільного віку.** Технологія мовленнєво-ігрової діяльності дошкільників як галузь педагогічної науки. Психолінгвістичний, лінгвістичний та лінгводидактичний компоненти

проблеми мовленнєво-ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Закономірності та стадії розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку в мовленнєво-ігровій діяльності.

**Змістовий модуль 2. Забезпечення мовленнєво-ігрової діяльності дітей дошкільного віку.** Словесні та вербальні ігри: сутність дефініцій, приклади ігор. Ігрові мовленнєві вправи та ігрові мовленнєві ситуації: сутність дефініцій, приклади вправ або ситуацій.

#### *Література:*

1. Богуш А.М., Луцан Н.І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи : [навч.пос.] / А.М.Богуш. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 304 с.
2. Луцан Н.І. Мовленнєво-ігрова діяльність дітей дошкільного віку / Н.І.Луцан. – Одеса: ПНЦ АПН України – СВД М.П.Черкасов, 2005. – 319 с.
- 3.

#### **Інтернет-ресурси**

1. Луцан Н.І. Мовленнєво-ігрова діяльність дітей дошкільного віку URL: <http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1400>

### **Технологія керівництва логіко-математичним розвитком дітей**

**Змістовий модуль 1. Теоретичні основи логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.** Практичні методи розвитку логічного мислення на логіко-математичних заняттях у ЗДО. Характеристика прийомів розвитку логічного мислення на логіко-математичних заняттях у ЗДО.

**Змістовий модуль 2. Забезпечення логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.** Структура логіко-математичної компетентності дошкільників. Форми організації логіко-математичного розвитку дошкільників. Сутність інтегративного підходу в логіко-математичному розвитку дошкільників.

#### *Література:*

1. Логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку: методичні рекомендації/ Лазарович Н.Б., Чупахіна С.В.– Івано-Франківськ, 2015. – 90 с.
2. Сучасні технології формування логіко-математичної компетентності в дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / за заг. ред. Н. П. Тарнавської., Н. Ю. Рудницької, Ю. М. Мурашевич – Житомир: ФОП «Левковець», 2015. – 430 с.

#### **Інтернет-ресурси**

1. Вебер Н.В. Використання логіко-математичних знань в повсякденному житті: методичні рекомендації - Ужгород, 2015. – 90 с. - URL: <http://dyvokray.org.ua/2013-08-21-06-32-39/264-veber-n-v>.
2. Гайдай Н. О. Інновації у формуванні логіко-математичної компетентності дітей: методичні рекомендації щодо здійснення логіко-математичної роботи в дошкільному закладі. - Прилуки, 2012. – 42 с. - URL: [http://zirochka3.at.ua/Posibnuku/innovaciji\\_u\\_formuvanni\\_logiko-matematichnoji\\_komp.pdf](http://zirochka3.at.ua/Posibnuku/innovaciji_u_formuvanni_logiko-matematichnoji_komp.pdf).
3. Ільченко Л.В. Логіко-математичні ігри як засіб формування мислення старших дошкільників. Навчально-методичний посібник. / Ільченко Л.В., Чернега Н.С. - Сквиря: «Джерело», 2011. –70с. URL: [http://skviravo.ucoz.ru/Sadiku/ilchenko\\_1.v..pdf](http://skviravo.ucoz.ru/Sadiku/ilchenko_1.v..pdf)

## IV БЛОК-МОДУЛЬ

### Організація і керівництво музичною діяльністю у дітей в ЗДО

**Змістовий модуль 1. Теоретичні засади організації освітнього процесу в сучасному закладі.** Функції завідувача та вихователя-методиста в процесі організації музичного виховання дітей в умовах закладу дошкільної освіти. Особливості музичного розвитку дітей II молодшої групи (4-й рік життя). Форми контролю організації музичного освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Параметри аналізу музичних занять, критерії оцінки діяльності вихователя поза музичними заняттями. Облаштування музичного куточка. Функції музичного керівника та вихователя. Музичне виховання як процес організованого залучення дітей до музичної культури (компоненти). Роль вихователя на музичному занятті. Параметри здійснення музичним керівником та вихователем орієнтувальної функції. Основні вимоги до музичних занять. Параметри здійснення музичним керівником та вихователем мобілізаційної функції. Домінантне музичне заняття. Документація музичного керівника. Плани роботи: перспективний і календарний. Тематичне музичне заняття. Дитяча театральна-ігрова музична діяльність у закладах дошкільної освіти. Організація музичних занять та розваг у групах раннього віку. Зміст роботи музичного керівника з вихователями.

**Змістовий модуль 2. Методика музичного виховання й розвитку дітей дошкільного віку** Додаток та використання музичного репертуару. Організація свят і розваг у середній групі. План проведення масових заходів, дійств музично-естетичного циклу. Організація свят і розваг у старшій групі. Робота гуртка з музичного та хореографічного виховання. Особливості музичного розвитку дітей старшої групи (6-й рік життя). Щоденник з підвищення рівня професійної компетентності педагога в процесі музичного виховання. Особливості музичного розвитку дітей середньої групи (5-й рік життя). Основні музичні здібності та компоненти музичності у дітей дошкільного віку. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні щодо музичного розвитку дошкільників. Музично-ритмічні рухи на заняттях у закладах дошкільної освіти. Види музичної діяльності у закладі дошкільної освіти. Методика навчання музичної грамоти на заняттях у закладах дошкільної освіти.

### *Література*

#### Основна

1. Ветлугина Н.О. Методика музичного виховання в дитячому саду. / Н.О Ветлугіна. – М.: Просвещение, 1984. – 230 с.
2. Гавриш Н. Сучасне заняття в дошкільному закладі. /Н.Гавриш. – Луганськ: «Альма-матер», 2007.
3. Гогоберидзе А. Г. Теория и методика музыкального воспитания детей дошкольного возраста: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / А. Г. Гогоберидзе, В.А. Деркунская. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 320 с.
4. Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» / наук. кер. проекту: В.О. Огнев'юк; наук. ред. Н.В. Кудикіна, В.У. Кузьменко; авт. кол. Е.В. Белкіна, Н.І. Богданець-Білошакленко, О.Л. Богініч, З.Н. Борисова, М.С. Вашуленко / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг.

Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 3-є вид., доопр. та доп. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 400 с.

5. Романюк І.А. Музичне виховання у дошкільному навчальному закладі: збірник методичних матеріалів. / І.А. Романюк. – Т.: Мандрівець, 2007.

6. Садовенко С.М. Розвиток музичних здібностей засобами українського фольклору. Навчально-методичний посібник /С.Садовенко. – Київ. «Шкільний світ», 2008. – 128 с

7. Шевчук А.С. Прилучаємо дітей до музичної скарбниці //Дитина: Метод, рек. до програми виховання і навчання дітей від 3 до 7 років. – 2-ге вид., /А.С. Шевчук. – К.: Богдана, 2004.-С. 167 – 184.

#### Допоміжна

1. Букреєва Г. Методика роботи з музично-дидактичними іграми / Г. Букарєєва // Мистецтво та освіта. – 2011.

2. Гелунова М.А. У світі музики: розробки для дітей 4-6 років./М.А. Гелунова, В.В. Чиркіна. – Х.: Основа, 2008. – 69 с.

3. Дошкільне виховання: Щомісячний науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України для педагогів та батьків.

4. Заяц Л.І. Музичне виховання у дитячому садку (за Базовим компонентом дошкільної освіти)/ Л.І. Заяц, Л.Ю. Сухина Л, – Х.: Основа, 2013.

5. Тимошук С.В. Музично-дидактичні ігри в ЗДО (за системою К.Орфа). Обдарована дитина: Науково-практичний освітньо-популярний журнал. – 2013. – N 10.

#### INTERNET – ресурси

1. <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=36530&pg=0>;

2. <http://forum.in-ku.com/archive/index.php/t-128970-p-5.html>;

3. <http://udnz15.org/veselye-igry>;

4. <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/teoretichni-osnovi-vplivu-muzichno-didaktichnikh-i.html>;

5. <http://nsportal.ru/derda-svitlana-mikolayivna>;

6. <https://www.google.com.ua/search?q>.

#### Технології логопедичної роботи

**Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти логопедичної роботи.** Етіопатогенез відхилень у мовленнєвому розвитку дітей. Сучасні підходи до класифікації порушень мовлення у дітей. Загальна характеристика форм. Дислалія. Класифікація дислалії. Загальна характеристика форм. Методика подолання порушень звуковимови у дітей із дислалією. Психолого-педагогічна характеристика дітей із ФФНМ. Методика логопедичного обстеження дітей із ФФНМ (мета, провідні завдання, принципи, етапи, зміст). Особливості організації корекційно-розвивальної роботи з дітьми із ФФНМ в умовах спеціальної логопедичної групи. Класифікація ринолалії. Етіологія та патогенез виникнення різних форм ринолалії. Психолого-педагогічна характеристика дітей із уродженою відкритою ринолалією. Система логопедичної роботи при вродженій відкритій ринолалії (за І.Єрмаковою). Етіологія, патогенез та синдромокомплекс дизартрії. Класифікація дизартрії. Загальна характеристика форм. Комплексний підхід до подолання дизартрії у дітей. Етіологія та патогенез алалії. Класифікація форм. Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей із моторною алалією. Клінічна класифікація ЗНМ. Рівні ЗНМ за Р.Є.Левіною. Загальна характеристика.

Лінгвопатологічні симптоми ЗНМ. Загальна характеристика. Психолого-педагогічний підхід до характеристики дітей із ЗНМ. Загальна характеристика. Профілактика недорозвинення мовленнєвої функції у дітей раннього віку із затримкою мовленнєвого розвитку.

**Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти логопедичної роботи.** Методичні засади організації корекційно-розвивальної роботи в спеціальній групі для дітей із ЗНМ. Етапи логопедичної роботи з дітьми із ЗНМ в умовах спеціальної групи. Загальна характеристика. Афазія: етіологія та патогенез. Класифікація афазії. Класифікація дислексії. Критерії виділення форм дислексії, загальна характеристика форм. Методика логопедичної роботи при дислексії. Симптоматика дисграфії (типологія та механізми). Загальна характеристика. Класифікація дисграфії. Критерії виділення форм. Загальна характеристика форм дисграфії. Профілактика порушень писемного мовлення у дітей дошкільного віку. Етіологія, патогенез та симптоматика заїкання. Класифікація заїкання. Загальна характеристика форм. Психолого-педагогічна характеристика дітей із невротичною та неврозоподібною формами заїкання. Методика логопедичного обстеження дітей із заїканням (мета, провідні завдання, принципи, етапи, зміст). Комплексні системи подолання заїкання у дітей (Н. Власова, Є. Рау, Н.Чевелева, С.Миронова, А.Ястребова, В.Селівьорстов).

#### *Література:*

1. Выявление и преодоление речевых нарушений в дошкольном возрасте / Под ред. И.Ю.Кондратенко. – М: Айрис-пресс, 2005. – 326с.
2. Дьоміна І.Й. Розвиток мовлення дитини. – К.: Главник, 2004. – 109с.
3. Жукова Н.С., Мастюкова Е.М., Филочева Т.Б. Логопедия: преодоление общего недоразвития речи у дошкольников. – М.: Владос, 2000. – 309с.
4. Каше Г.А. Подготовка к школе детей с недостатками речи. – М.: Просвещение, 1985. – 189с.
5. Конопляста С.Ю. Ринолалія від А до Я. – К.: КНТ, 2016. – 314с.
6. Корнев А.Н. Основы логопатологии детского возраста: клинические и психологические аспекты. – СПб: Речь, 2006. – 380с.
7. Корнев А.Н. Нарушения чтения и письма у детей. – СПб.: Изд-й дом „МиМ”, 1997.- С. 150-268.
8. Лалаева Р.И. Нарушения чтения и пути их коррекции у младших школьников. – СПб: СОЮЗ, 1998. -258с.
9. Лалаева Р.И. Логопедическая работа в коррекционных классах. – М.: ВЛАДОС, 1998. – 316с.
10. Логопедия в школе: Практический опыт / Под ред. В.С. Кукушина. – М.: ИКЦ „МарТ”, 2004. – 352с.
11. Парамонова Л.Г. Дисграфия: диагностика, профилактика, коррекция. – М.: Академия развития, 2006. - 181с.
12. Российская Е.Н. Методика формирования самостоятельной письменной речи у детей. – М.: Академия развития, 2004. – 294с.
13. Садовникова И.Н. Нарушения письменной речи и их преодоление у младших школьников. - М.: ВЛАДОС, 1997. – 352с.
14. Коррекционно-педагогическая работа в дошкольных учреждениях для детей с нарушениями речи / Под ред. Ю.Ф.Гаркуши. – М.: Сфера, 2007. – 111с.
15. Логопедия: ученик для пед.-вузов / Под ред.. Л.С. Волкова и В.И. Селиверстова. –

М.: Владос, 20007. – 563с.

16. Логопедія / За ред.. М.К.Шеремет. – К.: Виддім «Слово», 2016. – 812с.

17. Логопедична допомога дітям з фонетико-фонематичними вадами мови: Методичні рекомендації у 2-х ч. / Укл. М.В.Артюх. – К.: ІЗМН, 1996. – 163с.

18. Основы теории и практики логопедии / Под ред.. Р. Е. Левиной. – М.: Просвещение, 1968. – 312с.

19. Соботович Е.Ф. Методика выявления речевых нарушений у детей и диагностика их готовности к обучению. – К.: Освіта, 1998. – 87с.

20. Ткаченко Т.А. Учим говорить правильно. Система коррекции общего недоразвития речи у детей 5 лет. – М.: Гном и Д., 2001. – 82с.

21. Ткаченко Т.А. Учим говорить правильно. Система коррекции общего недоразвития речи у детей 6 лет. – М.: Гном и Д., 2001. – 89с.

22. Филичева Т.Б., Туманова Т.В. Дети с фонетико-фонематическим недоразвитием речи. – М.: Академия, 2000. – 64с.

23. Филичева Т.Б., Чиркина Г.В. Устранение общего недоразвития речи у детей дошкольного возраста. – М.: Айрис- пресс, 2005. – 281с.

#### **Інтернет-ресурси**

<http://www.prescool.km.ru/>

<http://logopediya.com/>

<http://logopedi.narod.ru/>

<http://www.krok.org.ua/logo-rus.php>

<http://www.logopediya.ru/>

<http://www.logopediya.com.ua/>

<http://www.logolife.ru/>

### **Дитяча практична психологія**

**Змістовий модуль 1.Теоретичний аналіз проблем дитинства.** Дитяча практична психологія як теоретична основа психологічної практики. Основні напрями та сфери діяльності дитячого практичного психолога. Методологічні основи дитячої практичної психології. Психологічна служба в системі освіти. Основні етичні принципи діяльності дитячого практичного психолога. Характеристика чинників та критеріїв психічного здоров'я дитини. Психічна депривація та її вплив на розвиток дитини. Психологічний супровід як технологія оптимізації процесу розвитку особистості дитини. Принципи і засоби реалізації психологічного супроводу. Моделі та етапи психологічного супроводу. Організаційна характеристика психологічного супроводу дитини в умовах закладів дошкільної освіти. Змістова характеристика психологічного супроводу дитини в умовах закладів дошкільної освіти. Нормативна база психологічного супроводу в умовах закладів освіти. Психодіагностика як фундамент супроводу розвитку дитини. Специфіка психодіагностики дітей. Корекційно-розвивальна діяльність в структурі психологічного супроводу. Методичне забезпечення та організація заходів корекційно-розвивальної роботи.

**Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти дитячої практичної психології.** Психологічний супровід дитини в період адаптації до закладу дошкільної освіти.

Психологічний супровід підготовки дитини до систематичного навчання в школі. Характеристика типових психологічних проблем у дітей раннього і дошкільного віку. Психологічний супровід нормативної дитини. Психологічна підтримка обдарованої дитини. Загальна характеристика дітей «групи ризику». Психологічний супровід агресивної дитини. Психологічний супровід тривожної дитини. Особливості розвитку та психологічна допомога дітям із алкогольно залежної родини. Психологічний супровід гіперактивної дитини. Загальна характеристика психологічного супроводу дітей з порушенням онтогенезу. Психологічна підтримка дітей з психогенними розладами. Стратегія психологічної допомоги дітям із розладами аутичного спектру. Робота з родиною в аспекті психологічного супроводу.

### *Література*

#### **Основна література:**

1. Алексеева Е.Е. Психологические проблемы детей дошкольного возраста / Е.Е. Алексеева. – СПб.: Речь, 2007. – 224с.
2. Готовність дитини до навчання / Упоряд. С.Максименко, К. Максименко, О. Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112с.
3. Детская практическая психология: учебник / Под ред. Т.Д. Марцинковской. – М.: Гардарики, 2005. – 255с.
4. Дуткевич Т.В. Дошкільна психологія: Навч. Посібник / Т.В. Дуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 392с.
5. Кайл Р. Детская психология: Тайны психики ребенка (Психологическая энциклопедия) / Р. Кайл. – СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – 416с.
6. Павелків Р.В. Дитяча психологія: Навч. Посібник / Р.В. Павелків, О.П. Цигипало. – К.: Академвидав, 2008. – 432с.

#### **Додаткова література:**

1. Марінушкіна О.Є. Порадник практичного психолога / О.Є. Марінушкіна. – Х.: Основа, 2007. – 236с.
2. Марінушкіна О.Є. Корекційні програми на допомогу практичному психологу ДНЗ / О.Є. Марінушкіна. – Х.: Основа, 2008. – 204с.
3. Маценко В.Ф. Індивідуальний розвиток дитини / В.Ф. Маценко. – К.: Главник, 2007. – 128с.
4. Практична психологія. Старший дошкільний вік / Упоряд. О.А. Атемасова. – Х.: Ранок, 2012. – 176с.
5. Шаграева О.А. Детская психология: Теоретический и практический курс: Учеб. Пособие О.А. Шаграева. – М.: ВЛАДОС, 2001. – 368с.
6. Шипицина Л.М. Комплексное сопровождение детей дошкольного возраста Л.М. Шипицина, А.А. Хилько, Ю.С. Галлямова. – СПб.: Речь, 2003. – 240с.

#### **Інтернет-ресурси:**

1. <http://www.edu.yar.ru/russuan/psih> – каталог психодіагностичних методик та професійної літератури.
2. Аналіз методів дослідження вікової психології. Режим доступу: [http://mastervpu25.ucoz.ua/news/analiz\\_metodiv\\_doslidzhennja\\_vikovoji\\_psihologiji/2013-03-24-266](http://mastervpu25.ucoz.ua/news/analiz_metodiv_doslidzhennja_vikovoji_psihologiji/2013-03-24-266).



## КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

За шкалою ECST	Кількість балів	Рівень навчальних досягнень студента	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
A	90-100	високий	Відповідь характеризується повнотою, глибокими, системними знаннями щодо закономірностей та принципів процесу навчання дисципліни у вищому навчальному закладі, змісту освіти; методів організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності з педагогічних дисциплін у вищому навчальному закладі. Під час викладення матеріалу студент використовує знання із суміжних дисциплін, володіє сучасними досягненнями навчання, має свідоме ставлення до самоосвіти та самовдосконалення.
B	82-89	високий	Відповідь характеризується повнотою, глибокими, системними знаннями, вільним використанням прикладів сучасних досягнень методики навчання психолого-педагогічних наук та розкриттям методичних засад різних форм та методів викладання психолого-педагогічних дисциплін. Викладення матеріалу відбувається на продуктивному рівні.
C	74-81	достатній	Відповідь характеризується повнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Знання студента є достатніми для розкриття питання, він вільно користується термінологією, може розкрити методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін у початковій школі. Допущені огріхи та помилки виправляє самостійно.
D	64-73	середній	Відповідь характеризується повнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Студент відтворює основний матеріал та поданою викладачем схемою відповіді, засвоєні знання не може самостійно пов'язати із практичною діяльністю.
E	60-63	початковий	Відповідь характеризується фрагментарністю, неповнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Викладення матеріалу відбувається з численними огріхами та порушенням логіки тільки на репродуктивному рівні.
X	35-59	низький	Відповідь відсутня. Повторне складання екзамену або повторне вивчення дисципліни.

Гарант ОП



Олена КАЗАННИКОВА